

Ohjelmistotuotanto

Matti Luukkainen ja ohjaajat Jami Kousa, Tero Tapio, Mauri Karlin

syksy 2019

Luento 4

4.11.2019

nopea kertaus eilseltä

- ▶ User story
 - ▶ “määritelmä”:
 - ▶ description
 - ▶ conversations
 - ▶ acceptance criteria
- ▶ INVEST
- ▶ Estimointi
 - ▶ Miksi? Miten? Kuka?
- ▶ Product Backlog
 - ▶ Kuka vastuussa?
 - ▶ Miten saadaan projektin alussa muodostettua?

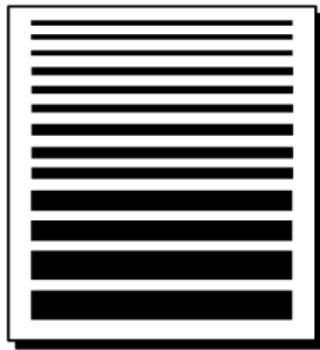
Hyvä product backlog on DEEP

- ▶ Mike Cohn lanseerasi lyhenteen DEEP kuvaamaan hyvän backlogin ominaisuuksia
 - ▶ Detailed appropriately
 - ▶ Estimated
 - ▶ Emergent
 - ▶ Prioritized

Hyvä product backlog on DEEP

- ▶ Mike Cohn lanseerasi lyhenteen DEEP kuvaamaan hyvän backlogin ominaisuuksia
 - ▶ Detailed appropriately
 - ▶ Estimated
 - ▶ Emergent
 - ▶ Prioritized
- ▶ *Detailed appropriately* eli sopivan detaljoitu
 - ▶ ylempänä tarkkoja
 - ▶ alempana suurpiirteisempiä

High
Priority

Fine-grained, detailed items ready
to be worked on in the next sprint

Low
Priority

Large, coarse-grained items

- ▶ *Emergent* kuvaaa backlogin muuttuvaa luonnetta:
 - ▶ uusia storyja tulee
 - ▶ vanhoja poistetaan, uudelleenpriorisoidaan ja uudelleenestimoidaan, muokataan ja pilkotaan

- ▶ *Emergent* kuvaaa backlogin muuttuvaa luonnetta:
 - ▶ uusia storyja tulee
 - ▶ vanhoja poistetaan, uudelleenpriorisoidaan ja uudelleenestimoidaan, muokataan ja pilkotaan
- ▶ Muuttuvan luonteen takia backlogia tulee hoitaa (backlog grooming/refinement) projektin edetessä
 - ▶ pääasiallinen vastuu on product ownerilla
 - ▶ backlogin hoitamiseen osallistuu koko ohjelmistotuotantoiimi
 - ▶ Scrum suosittlee että noin 10% sprintin työajasta käytetään backlog groomingiin

“Ready” story ja epiikki

- ▶ Hyvä story on siis INVEST (independent, negotiable, valuable, estimable, small, testable)
- ▶ DEEP taas taas sanoo, että backlogin pitää olla sopivan detaljoitu

“Ready” story ja epiikki

- ▶ Hyvä story on siis INVEST (independent, negotiable, valuable, estimable, small, testable)
- ▶ DEEP taas taas sanoo, että backlogin pitää olla sopivan detaljoitu
- ▶ INVEST päätekin vain backlogin korkeamman prioriteetin storyihin
- ▶ Joskus sanotaan että story on *ready*, kun se on valmiina toteutettavaksi (hyvin tunnettu ja INVEST)

“Ready” story ja epiikki

- ▶ Hyvä story on siis INVEST (independent, negotiable, valuable, estimable, small, testable)
- ▶ DEEP taas taas sanoo, että backlogin pitää olla sopivan detaljoitu
- ▶ INVEST päteekin vain backlogin korkeamman prioriteetin storyihin
- ▶ Joskus sanotaan että story on *ready*, kun se on valmiina toteutettavaksi (hyvin tunnettu ja INVEST)
- ▶ Alemman prioriteetin stoorit voivat olla *epiikkejä* (epic): scope ei tiedossa, ei mielekästä estimoida

Velositeetti

- ▶ Estimoinnin yksi tarkoitus on mahdollistaa koko projektin viemän aikamäärän summittainen arvointi

Velositeetti

- ▶ Estimoinnin yksi tarkoitus on mahdollistaa koko projektin viemän aikamäärän summittainen arvointi
- ▶ Estimoinnin yksikkönä on abstrakti käsite *story point*, miten sen avulla voidaan arvioida projektin kestoa?

Velositeetti

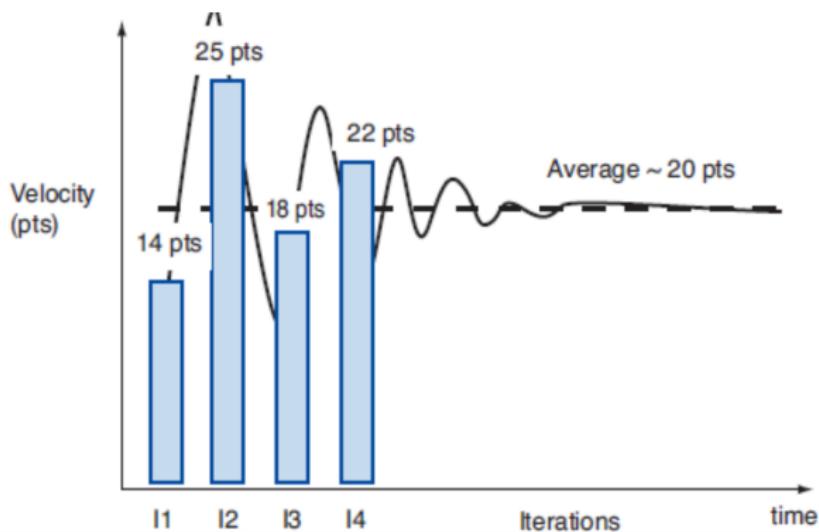
- ▶ Estimoinnin yksi tarkoitus on mahdollistaa koko projektin viemän aikamäärän summittainen arvointi
- ▶ Estimoinnin yksikkönä on abstrakti käsite *story point*, miten sen avulla voidaan arvioida projektin kestoa?
- ▶ Kehitystiimin *velositeetti* (engl velocity) tarjoaa osittaisen ratkaisun tähän
- ▶ Velositeetilla tarkoitetaan *tiimin keskimäärin yhdessä sprintissä toteuttamien story pointtien määrää*

Velositeetti

- ▶ Estimoinnin yksi tarkoitus on mahdollistaa koko projektin viemän aikamäärän summittainen arvointi
- ▶ Estimoinnin yksikkönä on abstrakti käsite *story point*, miten sen avulla voidaan arvioida projektin kestoa?
- ▶ Kehitystiimin *velositeetti* (engl velocity) tarjoaa osittaisen ratkaisun tähän
- ▶ Velositeetilla tarkoitetaan *tiimin keskimäärin yhdessä sprintissä toteuttamien story pointtien määrää*
- ▶ Jos velositeetti on selvillä ja projektissa toteutettavaksi tarkoitettut storyt on estimoitu, lasketaan projektin kestoarvio seuraavasti

$(User\ storyjen\ estimaattien\ summa)\ / \ velositeetti\ * \ sprintin\ pituus$

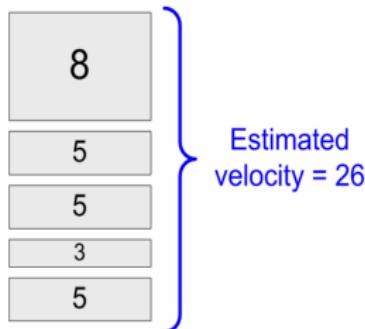
- ▶ Projektin alkaessa velositeetti ei ole selvillä, ellei kyseessä ole jo yhdessä työskennellyt tiimi
- ▶ Velositeetti vaihtelee alussa melko paljon
 - ▶ Estimointi aluksi vaikeampaa varsinkin jos sovellusalue ja käytetyt teknologiat eivät ole täysin tuttuja

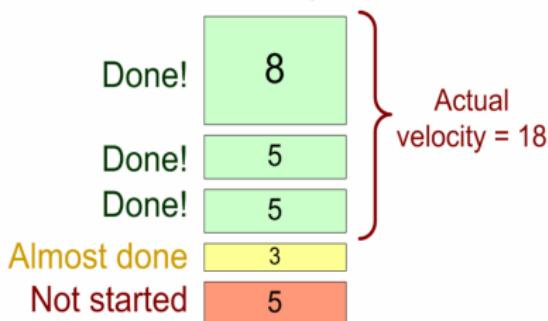
- ▶ Velositeetti ja siihen perustuva projektin keston arvio alkaakin tarkentumaan pikkuhiljaa

- ▶ Ketterissä menetelmissä on oleellista kuvata mahdollisimman realistisesti projektin etenemistä
- ▶ Velositeettiin lasketaan mukaan ainoastaan definition of done mukaisesti toteutetut storyt
 - ▶ "lähes valmiiksi" tehtyä työtä ei siis katsota ollenkaan tehdynksi työksi

Beginning of sprint

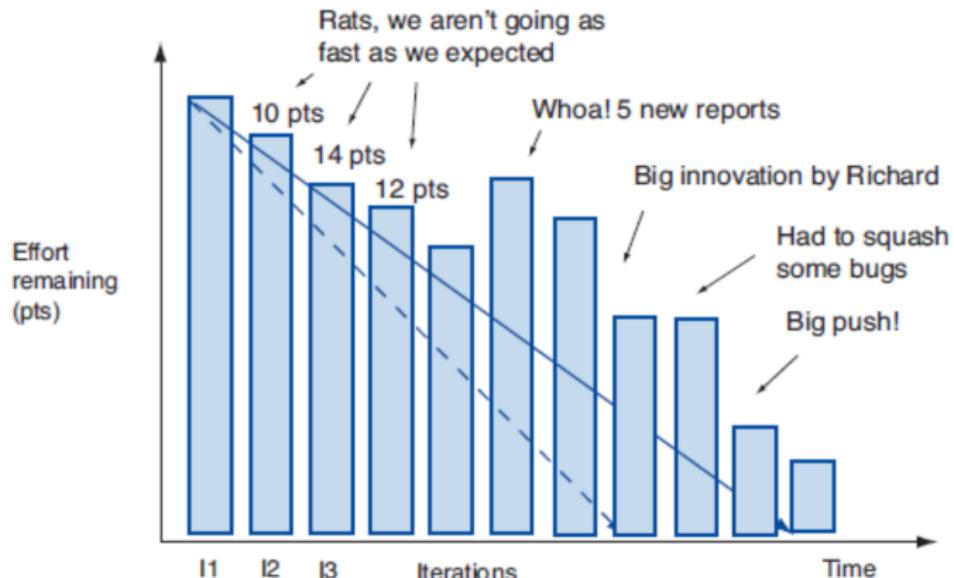

End of sprint

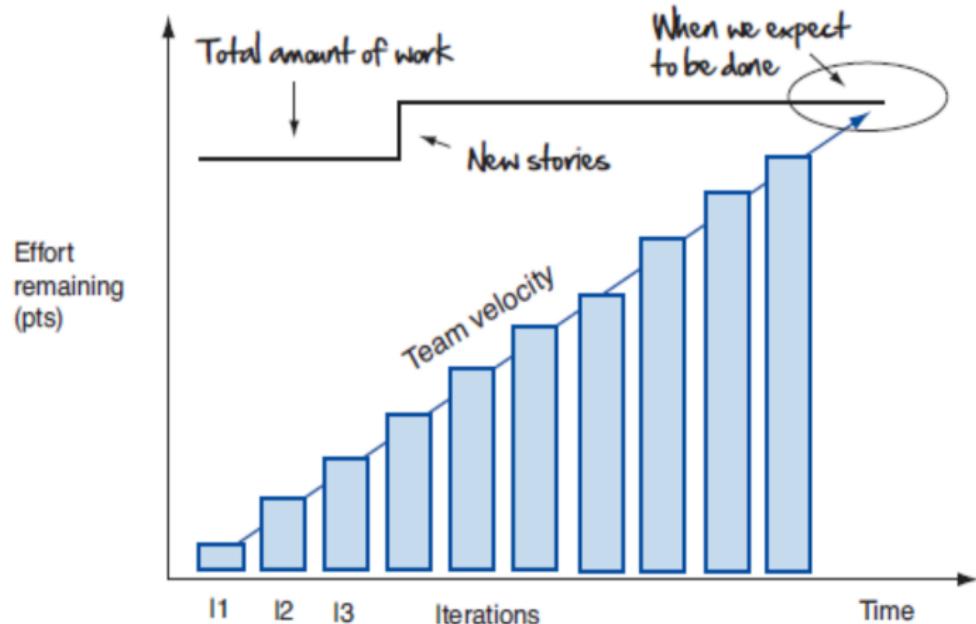
Burndown

- ▶ Projektin etenemistä kuvataan yleensä release burndown -kaavion avulla

Burnup

- ▶ Tuo selkeämmin esiin kesken projektin etenemisen tapahtuvan työmääärän kasvun

Kannattaako estimointi - #NoEstimates

Sprintin suunnittelu

Sprintin suunnittelu

- ▶ Kertauksena viime viikolta: Scrum määrittelee pidettäväksi ennen jokaista sprinttiä suunnittelupalaverin
- ▶ Palaverin ensimmäinen tavoite on selvittää *mitä* sprintin aikana tehdään

Sprintin suunnittelu

- ▶ Kertauksena viime viikolta: Scrum määrittelee pidettäväksi ennen jokaista sprinttiä suunnittelupalaverin
- ▶ Palaverin ensimmäinen tavoite on selvittää *mitä* sprintin aikana tehdään
- ▶ Lähtökohtana on sopivassa tilassa oleva eli DEEP product backlog
- ▶ Product owner esittelee backlogin kärjessä olevat vaatimukset
- ▶ Tiimin on tarkoitus olla riittävällä tasolla selville mitä vaatimuksilla tarkoitetaan

Sprintin suunnittelu

- ▶ Kertauksena viime viikolta: Scrum määrittelee pidettäväksi ennen jokaista sprinttiä suunnittelupalaverin
- ▶ Palaverin ensimmäinen tavoite on selvittää *mitä* sprintin aikana tehdään
- ▶ Lähtökohtana on sopivassa tilassa oleva eli DEEP product backlog
- ▶ Product owner esittelee backlogin kärjessä olevat vaatimukset
- ▶ Tiimin on tarkoitus olla riittävällä tasolla selville mitä vaatimuksilla tarkoitetaan
- ▶ Tiimi valitsee tehtäväksi niin monta backlogin storyistaa kuin se arvioi kykenevänsä sprintin aikana toteuttamaan definition of doneen määrittelemällä laatutasolla

Sprintin tavoite

- ▶ Suunnittelun yhteydessä määritellään *sprintin tavoite* (sprint goal)
- ▶ Lyhyt, yhden tai kahden lauseen kuvausta siitä, mitä tiimi on aikeissa sprintin aikana tehdä

Sprintin tavoite

- ▶ Suunnittelun yhteydessä määritellään *sprintin tavoite* (sprint goal)
- ▶ Lyhyt, yhden tai kahden lauseen kuvausta siitä, mitä tiimi on aikeissa sprintin aikana tehdä
- ▶ K. Schwaber ensimmäisen sprintin tavoitte *demonstrate a key piece of user functionality on the selected technology*
- ▶ Esimeriksi verkkokauppa kehitettäessä sprinttien tavoitteita voisivat olla:
 - ▶ Ostoskorin perustoiminnallisuus: tuotteiden lisäys ja poisto
 - ▶ Ostosten maksaminen ja toimitustavan valinta

Sprintin tavoite

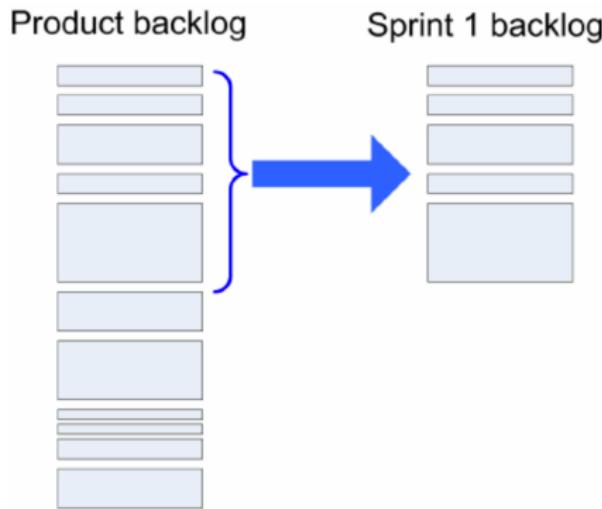
- ▶ Suunnittelun yhteydessä määritellään *sprintin tavoite* (sprint goal)
- ▶ Lyhyt, yhden tai kahden lauseen kuvausta siitä, mitä tiimi on aikeissa sprintin aikana tehdä
- ▶ K. Schwaber ensimmäisen sprintin tavoitte *demonstrate a key piece of user functionality on the selected technology*
- ▶ Esimeriksi verkkokauppa kehitettäessä sprinttien tavoitteita voisivat olla:
 - ▶ Ostoskorin perustoiminnallisuus: tuotteiden lisäys ja poisto
 - ▶ Ostopalveluiden maksaminen ja toimitustavan valinta
- ▶ Tavoitteen lyhyt kuvaus parempi monille ohjelmiston sidosryhmille, joita ei kiinnosta seurata tapahtumia yksittäisten storyjen tarkkuudella

Sprinttiin valittavat storyt

- ▶ Sprintin tavoitteen asettamisen lisäksi tulee valita backlogista sprintin aikana toteutettavat storyt
- ▶ Kehitystiimi päättää kuinka monta storya sprinttiin otetaan

Sprintiin valittavat storyt

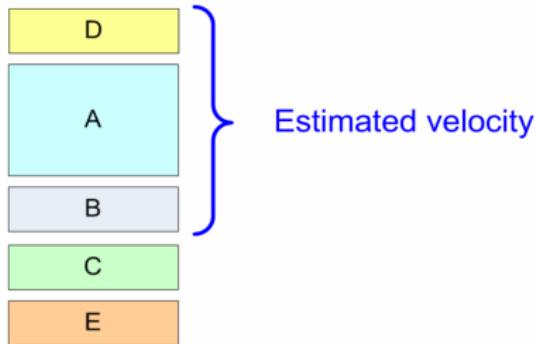
- ▶ Sprintin tavoitteen asettamisen lisäksi tulee valita backlogista sprintin aikana toteutettavat storyt
- ▶ Kehitystiimi päätää kuinka monta storya sprinttiin otetaan
- ▶ Jos velositeetti on selvillä, on valinta periaatteessa helppo

- ▶ Jos velositettia ei tiedossa, käytetään harkintaa #

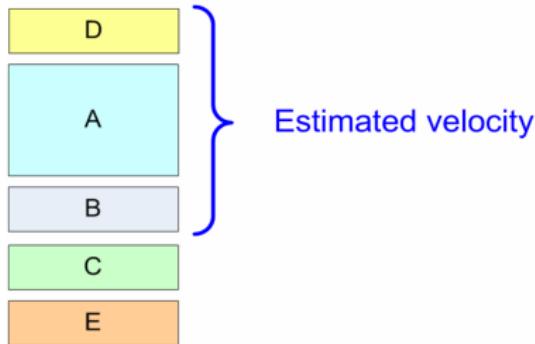
► Uudelleenpriorisoidaan

Option 1

- ▶ Uudelleenpriorisoidaan

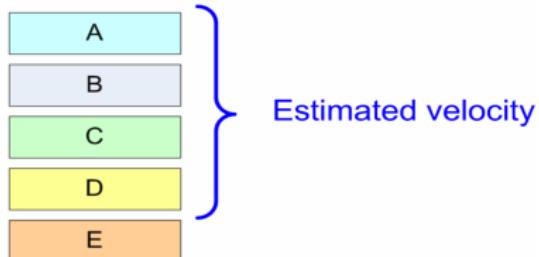
Option 1

- ▶ Entä jos myös A halutaan mukaan?

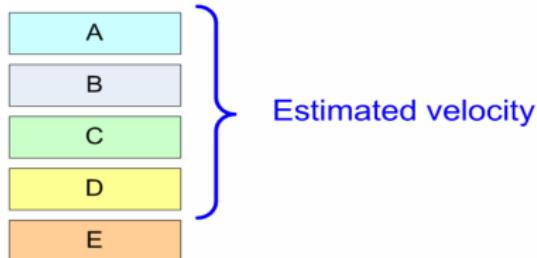
- ▶ Pienennetään A:n kuvaamaa toiminnallisuutta

Option 2

- ▶ Pienennetään A:n kuvaamaa toiminnallisuutta

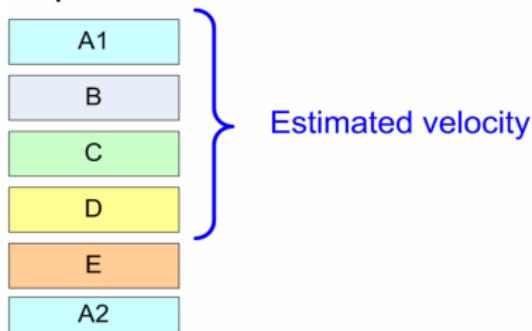
Option 2

- ▶ Entä jos A ei saa pienentyää

- ▶ Jaetaan A kahteen osaan: tärkeämpään ja vähemmän tärkeään

Option 3

Miten sprintin tavoitteeseen päästään?

- ▶ Sprintin suunnittelun yhteydessä sprinttiin valituille User storyille tehdään karkean tason suunnittelu
- ▶ Mietitään mitä teknisen tason tehtäviä (task) on toteutettava, jotta user story saadaan valmiaksi

Miten sprintin tavoitteeseen päästään?

- ▶ Sprintin suunnittelun yhteydessä sprinttiin valituille User storyille tehdään karkean tason suunnittelu
- ▶ Mietitään mitä teknisen tason tehtäviä (task) on toteutettava, jotta user story saadaan valmiiksi
- ▶ Suunnitellaan komponentteja ja rajapintoja karkealla tasolla
- ▶ Huomioidaan user storyn aiheuttamat muutokset olemassa olevaan osaan sovelluksesta

Miten sprintin tavoitteeseen päästään?

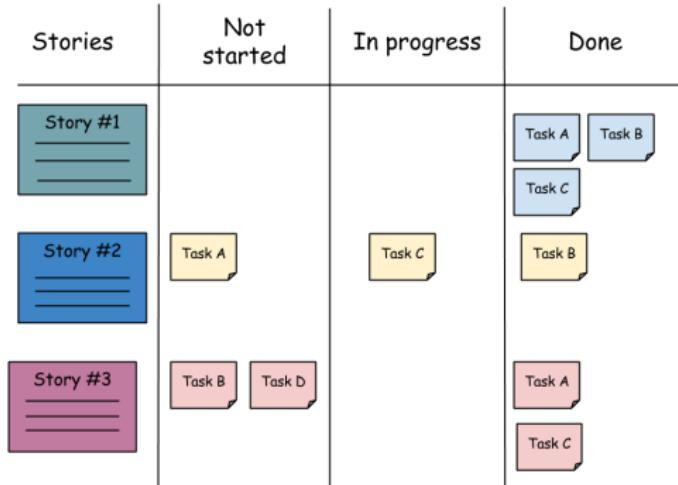
- ▶ Sprintin suunnittelun yhteydessä sprinttiin valituille User storyille tehdään karkean tason suunnitelu
- ▶ Mietitään mitä teknisen tason tehtäviä (task) on toteutettava, jotta user story saadaan valmiiksi
- ▶ Suunnitellaan komponentteja ja rajapintoja karkealla tasolla
- ▶ Huomioidaan user storyn aiheuttamat muutokset olemassa olevaan osaan sovelluksesta
- ▶ Kaikkia storyyn liittyviä taskeja ei sprintin suunnittelun aikana löydetä
- ▶ Uusia taskeja generoidaan tarvittaessa sprintin edetessä

Storyn jako taskeihin, esimerkki

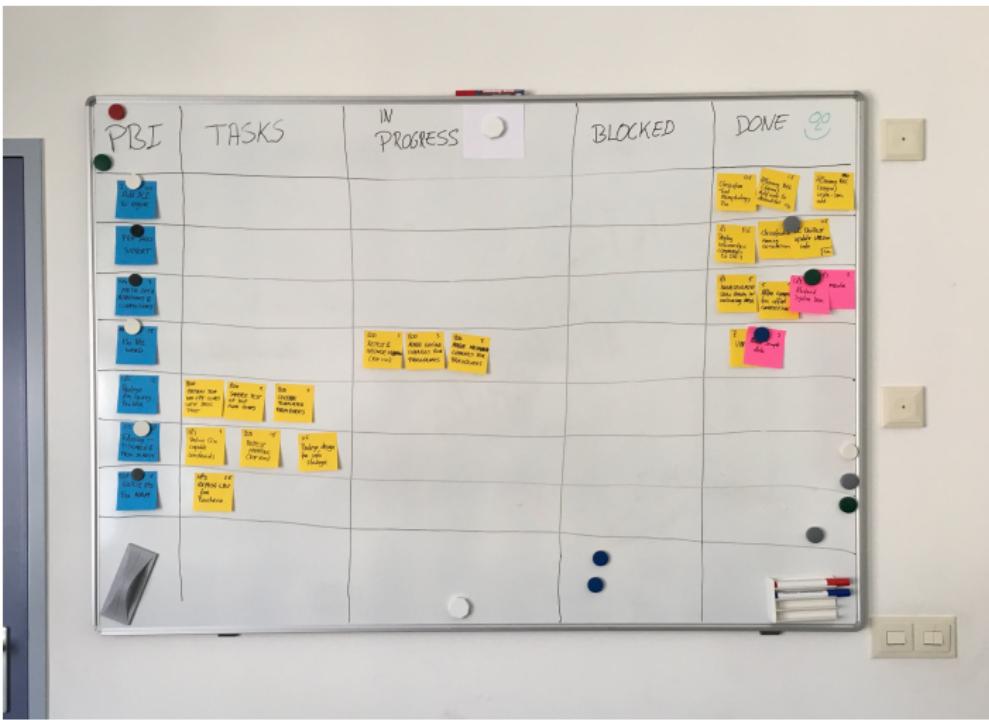
- ▶ Esimerkiksi *tuotteen lisääminen ostoskoriiin*, voitaisiin pilkkoaa seuraaviin taskeihin:
 - ▶ tarvitaan sessio, joka muistaa asiakkaan
 - ▶ domain-olio ostoskorin ja ostoksen esittämiseen
 - ▶ laajennus tietokanttaskeemaan
 - ▶ html-näkymää päivitettyvä tarvittavilla painikkeilla
 - ▶ kontrolleri painikkeiden käsittelyyn
 - ▶ yksikkötestit kontrollerille ja domain-olioille
 - ▶ hyväksymätestien automatisointi

Sprint backlog

- ▶ Sprint backlog koostuu sprinttiin valituista storeista ja niihin liittyvistä tehtävistä eli taskeista
- ▶ Sprint backlog usein organisoitu taskboardiksi

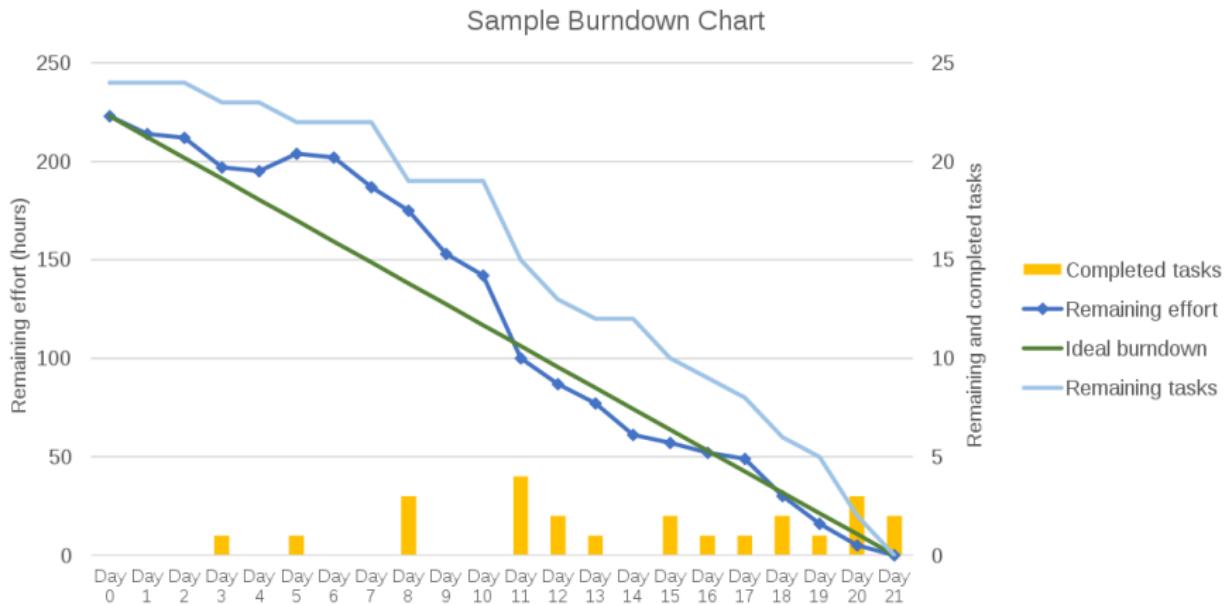
- ▶ Taskit niiden valmistumisastetta kuvaavassa sarakkeessa

- ▶ Taskeilla voi olla muitakin statuksia

Taskien työmäääräarviot ja sprintin burndown

- ▶ Sprintissä arvioidaan päivittäin jäljellä olevaksi arvioitua työmäärää
- ▶ Usein arviot tunteina

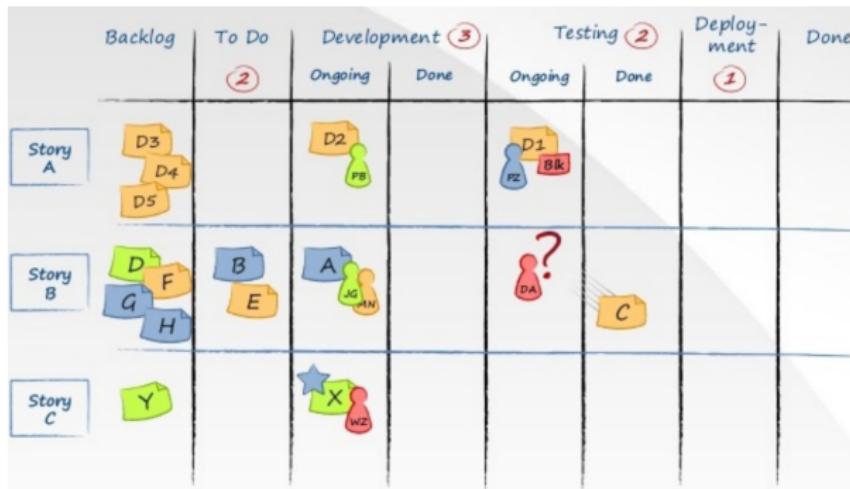

WIP-rajoitteet

- ▶ Yhtä aikaa työn alla olevien taskien suuri määrä voi koitua ongelmaksi
- ▶ Riski sille, että sprintin päätyttyä paljon osittain valmiita storyja kasvaa

WIP-rajoitteet

- ▶ Yhtä aikaa työn alla olevien taskien suuri määrä voi koitua ongelmaksi
- ▶ Riski sille, että sprintin päätyttyä paljon osittain valmiita storyja kasvaa
- ▶ Ratkaisu: *work in progress eli WIP* -rajoitteet

Kanban ja Lean

- ▶ WIP-rajoitusten idea on peräisin *Kanban*-menetelmästä, joka on eräs keskeisimmistä *Lean*-ajattelun työkaluista

Kanban ja Lean

- ▶ WIP-rajoitusten idea on peräisin *Kanban*-menetelmästä, joka on eräs keskeisimmistä *Lean*-ajattelun työkaluista
- ▶ Lean-ajattelun taustalla on idea *hukan* eli asiakkaalle arvoa tuottamattomien asioiden eliminoimisessa
- ▶ Lean-ajattelu on peräisin jo kymmeniä vuosia vanhasta Toyota Production Systemistä

Kanban ja Lean

- ▶ WIP-rajoitusten idea on peräisin *Kanban*-menetelmästä, joka on eräs keskeisimmistä *Lean*-ajattelun työkaluista
- ▶ Lean-ajattelun taustalla on idea *hukan* eli asiakkaalle arvoa tuottamattomien asioiden eliminoimisessa
- ▶ Lean-ajattelu on peräisin jo kymmeniä vuosia vanhasta Toyota Production Systemistä
- ▶ Turhuksia: osittain tehty työ, välivarastointi ja turha odottaminen
 - ▶ Työn alla olevat storyt jotka eivät ole vielä DoD-tasolla valmiina edustavat hukkaa
 - ▶ testaamista odottavien toiminnallisuksien katsotaan olevan välivarastoituna
 - ▶ samoin testatut mutta tuotantoon viemistä vielä odottavat toiminnallisuudet

Kanban ja Lean

- ▶ WIP-rajoitusten idea on peräisin *Kanban*-menetelmästä, joka on eräs keskeisimmistä *Lean*-ajattelun työkaluista
- ▶ Lean-ajattelun taustalla on idea *hukan* eli asiakkaalle arvoa tuottamattomien asioiden eliminoimisessa
- ▶ Lean-ajattelu on peräisin jo kymmeniä vuosia vanhasta Toyota Production Systemistä
- ▶ Turhuksia: osittain tehty työ, välivarastointi ja turha odottaminen
 - ▶ Työn alla olevat storyt jotka eivät ole vielä DoD-tasolla valmiina edustavat hukkaa
 - ▶ testaamista odottavien toiminnallisuksien katsotaan olevan välivarastoituna
 - ▶ samoin testatut mutta tuotantoon viemistä vielä odottavat toiminnallisuudet
- ▶ Toiminnallisuudet tuovat arvoa vasta kun ne saadaan käyttöön, sitä ennen ne sitovat turhaan kustannuksia ja aiheuttavat harmia

WIP-rajoitteiden soveltaminen

- ▶ WIP-rajoitteita voidaan soveltaa Scrumin yhteydessä monella tapaa

WIP-rajoitteiden soveltaminen

- ▶ WIP-rajoitteita voidaan soveltaa Scrumin yhteydessä monella tapaa
- ▶ Järkevästi on rajoittaa sprintin aikana yhtäaikaa työn alla olevien storyjen määrää mahdollisimman pieneksi
- ▶ On myös tavallista rajoittaa eri työvaiheessa, esim. toteutuksen olevien taskien määrää
- ▶ tai yksittäisellä sovelluskehittäjän kerrallaan työn alla olevien töiden määrää

WIP-rajoitteiden soveltaminen

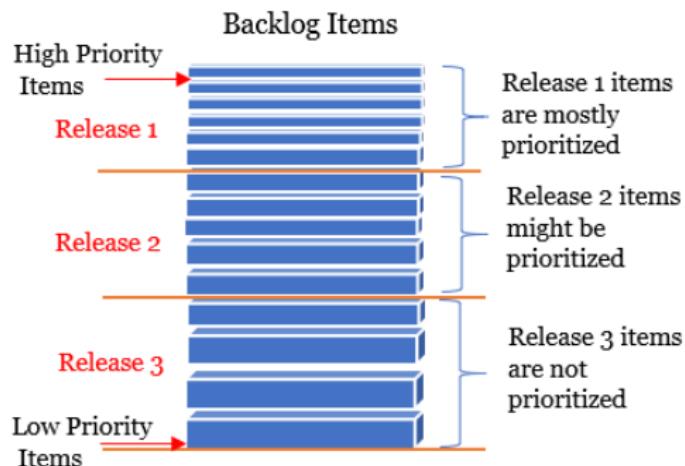
- ▶ WIP-rajoitteita voidaan soveltaa Scrumin yhteydessä monella tapaa
- ▶ Järkevästi on rajoittaa sprintin aikana yhtäaikaa työn alla olevien storyjen määrää mahdollisimman pieneksi
- ▶ On myös tavallista rajoittaa eri työvaiheessa, esim. toteutuksen olevien taskien määrää
- ▶ tai yksittäisellä sovelluskehittäjän kerrallaan työn alla olevien töiden määrää
- ▶ WIP-rajoitteita säädetään usein retrospektiivien yhteydessä jos kehitystyössä havaitaan ongelmia

Julkaisun suunnittelu ja projektin roadmap

- ▶ Useamman sprintin yli ulottuvaa suunnittelua kutsutaan *julkaisun suunnitteluksi*

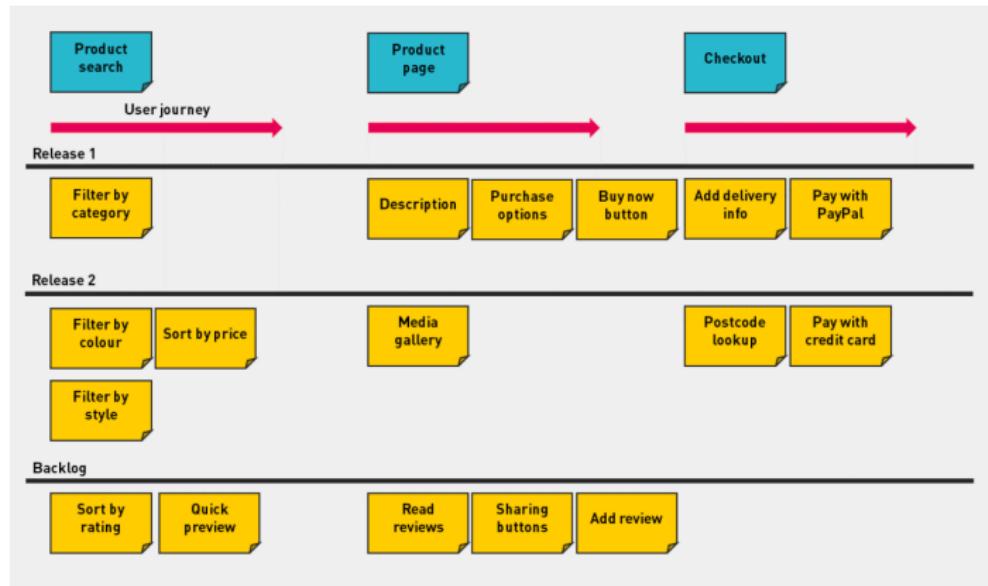
Julkaisun suunnittelu ja projektin roadmap

- ▶ Useamman sprintin yli ulottuva suunnittelua kutsutaan *julkaisun suunnitteluki*
- ▶ Jakaa backlogin isompiin teemallisiin kokonaisuuksiin
 - ▶ milestone/release 1: verkkokaupan perustoiminnallisuus
 - ▶ milestone/release 2: tuotteiden arvostelu ja arvosteluihin perustuva suosittelu
 - ▶ milestone/release 3: käyttäjien ostoshistoriaan liittyvä tuotteiden suosittelu

User story mapping

- ▶ Kokonaisuus voi olla vaikeaa hahmottaa backlogin tarjoamasta lineaarisesta näkymästä

- ▶ Rivit sprinttejä/julkaisuja